

TÜRKİYE ÇOCUK POLİTİKASI TEMEL YAKLAŞIM BELGESİ

Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar.¹

Bu temel ilkeye bağlı olarak, her insanın sahip olduğu haklar vardır. Bu haklar ne derece korunur ve güvence altına alınırsa o kişi doğuştan sahip olduğu olanaklarını (bilgi ortaya koyma, keşfetme, sanat yapma, üretme, yaratma, geliştirme, sevebilme, icat etme vb.) o derece geliştirebilir ve kendini o derece gerçekleştirebilir.

Devletin görevi; her bireyin insan olmaktan kaynaklı ve doğuştan sahip olduğu olanaklarını en üst seviyede gerçekleştirmesi önündeki engelleri kaldırmak, haklarını kullanmasını güvence altına almak ve insan hakları ihlallerini engellemektir.

“Çocukluk”, insan hayatında ihmal edilmeyecek kadar önemli bir dönemdir ve değerlidir. Çünkü çocukluk, yaşam içinde insanoğlunun kendini gerçekleştirmek için sahip olduğu olanakları en yoğun şekilde kullanabileceği bir fırsatlar dönemidir. Çocuğun çocuk olmaktan kaynaklı sahip olduğu bu insansal olanaklarını, potansiyelini en üst seviyede kullanabilmesi sağlanmalıdır.

Bunun yanı sıra çocukların, çocuk olmaktan kaynaklı fiziksel ve bilişsel özelliklerinin çocuk için bir dezavantaja dönüşmesi ve kendini gerçekleştirmesi önünde engel oluşturması engellenmelidir.

Çocuk hakları, insan haklarının çocuklar için özel gerektirdikleridir.

Çocukluğun bu yadsınamaz önemi, devletlerin yetkileri altında bulunan her çocuğun hak ve ihtiyaçlarını gözeterek yapılanmasını gerektirir. Eğitim sistemi de, adalet sistemi de, sağlık sistemi de, sosyal hizmet sistemi de hak temelli yapılandırılmalıdır. Bunun sağlanabilmesi, devletin öncelikle Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ni, Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’ni, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’ni ve Çocuk Hakları Sözleşmesi’ni temel alan geniş kapsamlı ulusal bir strateji geliştirmesi ve ülkede çocuk haklarının gerçekleştirilmesi için somut hedefler ortaya koyması ile mümkündür.

Çocuk Hakları için en kapsamlı referans belge niteliğindeki BM Çocuk Hakları Sözleşmesi temelinde, her çocuğun en iyi biçimde yaşamasını, doğuştan ve çocuk olmaktan kaynaklı sahip olduğu olanakları tam anlamıyla gerçekleştirebilmesini güvence altına almayı amaçlar. Bu amacına ulaşmak için, doğrudan ya da dolaylı olarak çocukları ilgilendiren bütün etkinliklerde çocuğun yüksek yararının temel alınmasını şart koşar.

Toplum yaşamında çocuğu doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren tüm etkinlikler ve düzenlemeler çocuğun yüksek yararı gözetilerek yapılandırılmalıdır.

Çocukların, **Çocuğun Yüksek Yararı Üst İlkesi** temelinde insan haklarına uygun bir yaşam sürebilmesi için düzenleme ve uygulamada temel alınması gereken ilkeler şöyle olmalıdır:

- **Yaşama ve Gelişme İlkesi:** Yaşamak, her çocuğun temel hakkıdır ve herkesin ilk görevi çocukların yaşamını korumaktır. Çocukların içinde buldukları durumun geliştirilmesi için, ekonomik, sosyal planlama, bütçe ve kaynakların yapılandırılmasında çocuğa öncelik verilmesi gerekir. Bu ilke, çocuğun biyolojik ve psikolojik bütünlüğüne dokunulmamasını, çocuk olmaktan kaynaklı sahip olduğu olanakları tam anlamıyla gerçekleştirmesi, önündeki tüm engellerin kaldırılmasını ve gelişimi için yeterli kaynağın ayrılmasını gerektirir.

- **Korunma İlkesi²:** Çocukların en iyi biçimde yaşamaları için, kendilerini tam anlamıyla gerçekleştirebilmeleri ve dolayısıyla çocuk haklarının yaşama geçirilmesini

¹ BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi _ Madde-1

² Sözleşmenin bazı yorumlarında bu ilke “çocuğun yüksek yararı ilkesi” olarak da tanımlanmaktadır. Gündem:Çocuk!, “çocuğun yüksek yararı ilkesi”nin bir üst ilke olarak ele alınmasının sözleşmenin amacına ve yapısına daha uygun olduğu görüşündedir.

**Gündem Çocuk: Türkiye Çocuk Politikası
2008 (Basım aşamasında)**

engelleyebilecek tüm durumlardan korunmaları ile mümkündür. Çocukların haklarının korunması konusunda, ilgili tüm kişi ve kurumların görev ve sorumluluğu bulunmakla birlikte, haklara saygı gösterilmesi, hakların ihlal edilmemesi ve geliştirilmesi konusunda temel yükümlülük devlettir.

3. Ayrımcılığa Uğramama İlkesi: Çocuk hakları da insan hakları gibi evrensel ve istisnasız tüm çocuklar için talep edilmelidir. Çocuğun cinsiyeti, kendisinin ya da ana babasının ırkı, rengi, etnik kökeni, inancı, düşüncesi, dili, cinsel yönelimi sebebiyle ayrımcılığa uğraması engellenmelidir. Sözleşmeye taraf olan devletler, hiçbir ayırım yapmadan kendi egemenlik alanlarındaki bütün çocukların sözleşmede yer alan haklarını tanırlar ve taahhüt ederler.

4. Çocukların Katılımı İlkesi: Çocukların kendilerini doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren tüm konulardaki kararlara katılımlarının yolu açılmalıdır. Düşünce geliştirmelerine, düşüncelerini ifade etmelerine olanak sağlanmalı ve düşünceleri dikkate alınmalıdır. Büyüklerin çocukları dinleme, onların fikirlerini öğrenme ve onlara saygı gösterme sorumluluğu vardır. Çocuğun katılımı ilkesi çocukların düşünce geliştirme ve düşüncelerini ifade etmesi önündeki engellerin kaldırılmasını gerektirir.

Bizler, Türkiye Çocuk Politikası Çalıştay Bildirgesi'nin oluşumuna katkı verenler, ülkemizin ihtiyaç duyduğu TÜRKİYE ÇOCUK POLİTİKASI'nın evrensel insan hakları ilkeleri çerçevesinde yapılandırılması gerektiğine inanıyor ve çocukların yüksek yararı için üzerimize düşen göreve hazır olduğumuzu ilan ediyoruz. Türkiye Çocuk Politikasının ve ona bağlı stratejinin oluşturulması için başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere, hükümeti, siyasetçileri, kamu kurum ve kuruluşlarını, sivil toplum kuruluşlarını, üniversiteleri, meslek odalarını, sendikaları ve tek tek Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm yurttaşlarını göreve çağırıyoruz.